

65 artiklan 3 kohta – Tiedot siitä, miten asetuksen 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tuomioiden oikeusvaikutukset määritetään kansallisen lain mukaisesti
Ei sovelleta.

74 artikla - Kuvaus kansallisista täytäntöönpanosäännöistä ja -menettelyistä

Täytäntöönpanokanne on velkojan tai hakijan velallista tai vastaajaa vastaan nostama kanne, jossa velkoja vaatii tuomioistuimelta tietyn veloitteen täyttämistä pakkokeinoin. Täytäntöönpanokanteen lähtökohtana on, että oikeus on vahvistettu aiemmin tai tunnustettu **täytäntöönpanoperusteessa**. Kanteella pyritään takaamaan veloitteen täyttäminen pakkokeinoin viranomaisvallan avulla. **Täytäntöönpanoperusteesta** ilmenevät oikeudelliset seikat, jotka ovat hakijan esittämän vaatimuksen perusteena, ja se antaa riittävän varmuuden pakkokeinojen käyttämiselle vastaajaa vastaan. Portugalin siviiliprosessilain (*Código de Processo Civil*) mukaan täytäntöönpanoperusteita ovat seuraavat:

a) Langettavat tuomiot: Langettava tuomio katsotaan täytäntöönpanoperusteeksi vasta, kun se on tullut lainvoimaiseksi, paitsi jos sitä koskevalla muutoksenhauulla on pelkkä lykkäävä vaikutus. Välimiesoikeuden antamat ratkaisut ovat täytäntöönpanokelpoisia samoin edellytyksin kuin yleisten tuomioistuinten päätökset (14. joulukuuta 2011 annetun lain nro 63/2011 47 §).

b) Notaarien tai muiden toimivaltainen yksikköjen tai ammattilaisten laatimat tai vahvistamat asiakirjat, joissa asetetaan tai tunnustetaan veloitteita: Näihin kuuluvat alkuperäiset asiakirjat (asiakirjat, joita viranomaiset ovat laatineet lainsäädännön muodollisuuksia noudattaen sen toimivallan tai niiden tehtävien rajoissa, joita notaari tai muu toimivaltainen viranomainen on niille antanut) sekä oikeaksi todennetut asiakirjat (yksityisten henkilöiden laatimat asiakirjat, jotka notaari tai muu tähän toimivaltainen viranomaisyksikkö tai ammattilainen on vahvistanut).

c) Velkasitoumukset (myös käsin kirjoitetut), edellyttäen että kyseessä olevan suhteen osoittavat tosiseikat ilmenevät asiakirjasta tai ne esitetään täytäntöönpanohakemuksessa: esimerkiksi sekrit, vekselit ja velkakirjat.

d) Asiakirjat, joiden täytäntöönpanokelpoisuus perustuu erityismääräykseen: esimerkiksi maksamismääräyshakemukset, joihin on liitetty täytäntöönpanokelpoisuuden vahvistava lauseke (17. helmikuuta 2003 annetun asetuksen nro 32/2003 6–8 § sekä 1. syyskuuta 1998 annetun asetuksen nro 269/98 7–21 §).

Veloitteen täytäntöönpanokelpoisuus edellyttää, että veloitte on **selvä** (sen laatu on määritetty – *an debeatur*), **erääntynyt** (määrätty maksupäivä on mennyt tai erääntyminen edellyttää pelkkää velalliselle osoitettua maksukehotusta) ja **nettomääräinen** (määrä on määritetty – *quantum debeatur*).

Menettelyn muoto määräytyy **täytäntöönpanon tavoitteen** perusteella (rahasaatavan maksaminen, irtaimen omaisuuden luovutus tai tietyn toimen toteuttaminen ja toteuttamatta jättäminen). **Erityistä täytäntöönpanomenettelyä** (esimerkiksi elatusvaateiden täytäntöönpanomenettelyä) on noudatettava aina, kun laissa sitä edellytetään. **Yleistä menettelyä** sovelletaan kaikissa tapauksissa, joissa ei edellytetä erityistä menettelyä. **Yleinen täytäntöönpanomenettely** voi olla **summaarinen** tai **tavanomainen** sen mukaan, mikä on täytäntöönpanon tavoite ja minkä tyyppinen täytäntöönpanomääräys on kyseessä.

Täytäntöönpanossa toimivaltaisia viranomaisia ovat ulosottomiehet ja tuomioistuimet (tuomarit ja kirjaamo). **Ulosottomies** (*agente de execução*) toteuttaa kaikki täytäntöönpanotoimenpiteet, jotka eivät kuulu kirjaamon tai tuomarin vastuulle. Näitä ovat esimerkiksi haasteiden, asiakirjojen ja ilmoitusten tiedoksianto, tiedonhaku tietokannoista, ulosotot ja niiden kirjaaminen, realisointitoimet ja maksut. **Tuomarin** (*juiz*) tehtävänä on suorittaa kaikki menettelylliset toimet, jotka kuuluvat lähtökohtaisesti tuomarille tai jotka ovat ristiriidassa asianosaisten tai kolmansien perusoikeuksien kanssa. **Kirjaamo** (*secretaria*) huolehtii asiakirjoista ja täytäntöönpanomenettelyn asianmukaisesta kulusta.

Velallisen suojeluun perustuvien täytäntöönpanorajoitusten osalta olisi huomattava, että **ulosotto** on tyypillinen täytäntöönpanotoimenpide, kun vaaditaan rahamääräisen saatavan suorittamista. Siinä tuomioistuin takavarikoi ulosottovelallisen omaisuutta myytäväksi, jotta täytäntöönpantava veloitte voidaan täyttää kyseisen pakkomyynnin tuotolla. Lähtökohtaisesti kaikki ulosmittattavissa oleva velallisen omaisuus, jolla aineellisen oikeuden mukaan on vastattava täytäntöönpantavasta velasta, otetaan ulosmittattavaksi. Laissa suljetaan kuitenkin kokonaan tai osittain ulosmittauksen ulkopuolelle velallisen tietty omaisuus tai tietyt oikeudet, jotka kuuluvat **ehdottoman ulosmittauskiellon, tietyn ehdon sovellettavan ulosmittauskiellon** tai **täydellisen tai osittaisen ulosmittauskiellon** piiriin. Tämän lisäksi ulosmittauksen on rajoitettava omaisuuteen, joka tarvitaan täytäntöönpanotavan velan maksuun ja odotettavissa olevien täytäntöönpanokulujen kattamiseen.

Siviiliprosessilaissa säädetään **vanhentumiseen tai oikeuden menetykseen perustuvista täytäntöönpanon rajoituksista**, joiden perusteella täytäntöönpanoa voidaan vastustaa esittämällä täytäntöönpanon kiistämistä koskeva väite (*oposição à execução por embargos*). Tämä edellyttää kuitenkin, että vanhentuminen tai oikeuden menettäminen tapahtuvat vasta vahvistuskanteen käsittelyn päättymisen jälkeen.

Pääsääntöisesti oikeudet, joista asianosaiset voivat päättää vapaasti, **vanhentuvat**, ellei niitä käytetä tietyn laissa säädetyn ajan kuluessa. Laissa säädetään kuitenkin, että jotkin oikeudet eivät vanhene.

Tuomioistuin ei voi todeta vanhentumista viran puolesta, vaan asianosaisten, joka haluaa siitä hyötyä, tai hänen edustajansa tai syyttäjän (*Ministério Público*) on vedottava siihen.

Jos vanhentumisaika on päättynyt, vanhentumisesta hyötyvä osapuoli (velallinen) voi kieltäytyä täyttämästä veloitetta tai vastustaa vanhentuneen oikeuden käyttöä millä keinolla tahansa.

Tavanomainen vanhentumisaika on 20 vuotta, mutta se voi olla myös lyhyempi. **Vanhentumisaajan kuluminen voi keskeytyä, tai se voidaan keskeyttää.**

Keskeyttämisen ja keskeyttämisen välinen ero perustuu siihen, että keskeytyminen (*suspensão*) tapahtuu lain nojalla velkojan tahdosta riippumatta, kun taas keskeyttämisen (*interrupção*) saa aikaan jokin tässä tarkoituksessa toteutettu toimi.

Vanhentumisaajan kulumisen keskeyttämisen kesto on todettava, että jos keskeyttäminen johtuu haastetiedoksiannosta, muusta tiedoksiannosta tai tähän rinnastettavasta toimesta taikka välimiesoikeudessa aikaan saadusta sovintoratkaisusta, uusi vanhentumisaika alkaa kulua vasta, kun menettelyn keskeyttäneestä päätöksestä tulee lainvoimainen.

Kun vanhentumisaika on päättynyt, vanhentumisesta hyötyvä osapuoli voi kieltäytyä täyttämästä veloitetta tai vastustaa vanhentuneen oikeuden käyttämistä millä tahansa keinolla. Velallinen ei voi kuitenkaan vaatia vanhentuneen veloitteen täyttämiseksi omasta aloitteestaan antamiensa suoritteiden palauttamista, vaikkei olisi ollut suoritteet antaessaan tietoinen vanhentumisesta.

Vanhentumiseen vetoamisesta on todettava, että velkojat ja kolmannet osapuolet, joilla on laillinen intressi asiassa, voivat vedota vanhentumiseen, vaikkei velallinen siihen vetoaisi. Jos vanhentumiseen ei vedota, velkojat voivat vedota vanhentumiseen vain, jos siviililainsäädännössä säädetyt *actio pauliana* -kanteen edellytykset täyttyvät. Jos vastaajana oleva velallinen ei vetoa vanhentumiseen ja tuomitaan, tuomion oikeusvoima ei vaikuta velallisen velkojien vahvistettuun oikeuteen.

Jos oikeus on käytettävä lain mukaan tai osapuolten tahdosta tietyn määräajan kuluessa, sovelletaan **oikeuden menetystä** koskevia sääntöjä, ellei laissa viitata nimenomaisesti vanhentumisaikaan. Oikeuden menetyksen estää vain laissa tai sopimuksessa määrätyn ajan kuluessa toteutettu toimi, jolle annetaan laissa tai sopimuksessa tällainen estävä vaikutus.

Jo pelkkä vahvistus- tai täytäntöönpanokanteen nostaminen estää oikeuden menetyksen, ilman että haastetiedoksianto velalliselle on tarpeen. Oikeuden menetystä koskevan määräajan kulumisen alkaminen ei keskeydy eikä sitä keskeytetä muutoin kuin laissa säädetyissä tapauksissa. Jos laissa ei säädetä muusta ajankohdasta, määräaika alkaa kuluu siitä ajankohdasta, jona oikeus on tullut laillisesti käytettäväksi. Tuomioistuin tutkii oikeuden menetyksen viran puolesta, ja siihen voidaan vedota missä tahansa menettelyn vaiheessa, jos kyseessä ovat asianosaisten vapaasti päätettävissä olevat oikeudet. Jos täytäntöönpanomenettely käynnistetään asianosaisten vapaasti päätettävissä olevien oikeuksien perusteella, oikeuden menetyksestä hyötävän asianosaisten (useimmiten velallisen tai vastaajan) on vedottava oikeuden menetykseen.

Lisätietoja ja tarkempia tietoja on saatavana sivulla [Tuomion täytäntöönpanomenettely - Portugali](#).

75 artiklan a alakohta – Niiden tuomioistuinten nimet ja yhteystiedot, joille 36 artiklan 2 kohdan, 45 artiklan 4 kohdan ja 47 artiklan 1 kohdan mukaiset hakemukset on toimitettava

Seuraavat tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään ja ratkaisemaan asetuksen 36 artiklan 2 kohdassa, 45 artiklan 4 kohdassa ja 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut hakemukset:

– toimivaltaisen alioikeuden (*Tribunal de Comarca*) siviiliasioiden keskusjaosto (*Juízo Central Cível*), jos sellainen on; tai

– toimivaltaisen tuomiopiirin alioikeuden siviilioikeudellisten asioiden jaosto (*Juízo Local Cível*) tai, jos sellaista ei ole, yleisiä asioita käsittelevä jaosto (*Juízo Local de Competência Genérica*).

75 artiklan b alakohta – Niiden tuomioistuinten nimet ja yhteystiedot, joille täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevasta hakemuksesta annettua päätöstä koskeva muutoksenhaku on osoitettava 49 artiklan 2 kohdan nojalla

Päätökseen, joka koskee täytäntöönpanosta kieltäytymistä koskevaa hakemusta, on 49 artiklan 2 kohdan nojalla haettava muutosta **ylioikeudelta** (*Tribunal da Relação*).

75 artiklan c alakohta – Niiden tuomioistuinten nimet ja yhteystiedot, joille mahdollinen jatkomuutoksenhaku on osoitettava 50 artiklan nojalla

Mahdollinen jatkomuutoksenhaku on osoitettava **korkeimmalle oikeudelle** (*Supremo Tribunal de Justiça*).

75 artiklan d alakohta – Hyväksytyt kielet tuomioita, virallisia asiakirjoja ja tuomioistuimessa tehtyä sovintoa koskevien todistusten käännöksiä varten

Ei sovelleta. Vain portugalilainen kieli hyväksytään.

76 artiklan 1 kohdan a alakohta – Asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa ja 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännöt

Asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa ja 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tuomioistuimen toimivaltaa koskevat kansalliset säännöt ovat seuraavat:

– **siviiliprosessilain** (*Código de Processo Civil*) 63 §:n 1 momentti, jossa säädetään tuomioistuinten, erityisesti sen paikan tuomioistuimen, jossa sivuliike, liike, tytäryhtiö, sivukonttori tai edustaja sijaitsee (jos se sijaitsee Portugalissa), ylikansallisesta tuomiovallasta, kun kanne on nostettu (ulkomailla sijaitsevaa) pääkonttoria vastaan; ja

– **työasioiden oikeudenkäyntilain** (*Código de Processo do Trabalho*) 10 §, jossa säädetään tuomioistuinten, erityisesti kantajan asuinpaikan tuomioistuimen, ylikansallisesta tuomiovallasta työsopimusta koskevassa asiassa, jonka työntekijä on pannut vireille työnantajaa vastaan.

76 artiklan 1 kohdan b alakohta – Asetuksen 65 artiklassa tarkoitetut oikeudenkäynnistä kolmannelle tehtävää ilmoitusta koskevat säännöt

Ei sovelleta.

76 artiklan 1 kohdan c alakohta – Asetuksen 69 artiklassa tarkoitetut yleissopimukset

Tšekkoslovakian tasavallan ja Portugalin välinen sopimus tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, allekirjoitettu Lissabonissa 23. marraskuuta 1927.

Päivitetty viimeksi: 11/10/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetystä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.